

РЕЦЕНЗИЯ

от

ПРОФ. Д-Р ЛЮДМИЛ ПЕЙЧЕВ ПЕЙЧЕВ, ДМ, МЗМ

Катедра „Фармакология, токсикология и фармакотерапия“
при Фармацевтичен Факултет на Медицински университет Пловдив

в конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“

обявен в ДВ, бр. 85/08.10.2024 г.,

по научна специалност „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, по професионално направление 7.3 Фармация за нуждите на катедра по „Фармакология, токсикология и фармакотерапия“ на Факултет „Фармация“ при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ Варна, с допълнителни условия по конкурса – кандидатите да притежават: ОКС „Магистър“ по специалност „Фармация“, ОНС „Доктор“ по докторска програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ и специалност в системата на здравеопазване „Клинична фармация“.

Настоящата рецензия е изготвена в съответствие със Закона за развитие на Академичния състав в РБ (ЗРАСРБ), Правилника за приложение на Закона за развитие на Академичния състав (ППЗРАС) и Правилника за академично развитие в Медицински университет – Варна.

В конкурса за едно място за АД „Доцент“ участва единствен кандидат – главен асистент маг. ф-т. Стела Тошкова Драгоманова от Факултет „Фармация“, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ Варна.

1. Общо представяне на процедурата

Представеният комплект материали на електронен носител е в съответствие с изискванията, заложиени в ЗРАС на РБ и с Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна за заемане на академичната длъжност „Доцент“ и включва следните документи:

- Заявление до Ректора за допускане до участие в конкурса.
- Автобиография.
- Диплом за висше образование по Фармация с Приложение.
- Диплом за ОНС „Доктор“ по докторска програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия).
- Диплом за специалност по „Клинична фармация“.
- Удостоверение за стаж по специалността и справка за заемане на академични длъжности.
- Академична справка за учебна натовареност.
- Медицинско свидетелство.
- Свидетелство за съдимост.
- Известие за защита на данните.
- Декларация за достоверност.
- Академична справка за публикациите, цитиранията и научните профили.
- Монография.
- Декларация за авторско съгласие.
- Резюме на монографичния труд
- Резюмета на представените публикации на български и английски език.
- Справка за оригинални научни приноси.
- Списък с участия в национални и международни научни прояви.

2. Кратки биографични данни за кандидата за АД „Доцент“

Стела Драгоманова завършва Полувисшия медицински институт (ПМИ) във гр. Варна Бакалавър със специалност „Помощник фармацевт“ през 1997 г. Няколко години по-късно през 2004 г. тя завършва висше образование „Магистър фармацевт“ във Фармацевтичен факултет на МУ София. През 2010 г. започва работа като асистент към катедра по Фармакология, клинична фармакология и терапия на Медицински факултет, при Медицински университет гр. Варна. От 2014 до 2015 година е асистент в катедра „Предклинични и клинични науки“, УНС „Фармакология и токсикология“ на Факултет по

фармация на Медицински университет гр. Варна; от 2015 г. до настоящия момент е асистент и главен асистент (от 2021 г.) в Катедра по фармакология, токсикология, и фармакотерапия на Факултета по фармация на МУ-Варна. През 2017 г. придобива специалност Клинична фармация.

От 2014 до 2020 г е задочен докторант към Институт по невробиология на специалност „Фармакология“ към Българската Академия на Науките (ПН 7.1 Медицина), където защитава първия си дисертационен труд със заглавие: „Фармакологични, токсикологични и невробиологични изследвания на миртенал – бициклически монотерпеноид от природен произход“.

Професионалното развитие на Стела Драгоманова започва през 1997 г. като фармацевт в аптеки от открит тип, по-късно е управител на аптека от открит тип, а от 2010 до настоящия момент тя последователно е „Асистент“ и „Главен асистент“ в катедра по „Фармакология, клинична фармакология и терапия“ на Факултет по медицина и „Фармакология, токсикология и фармакотерапия“ на Факултет по фармация при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ Варна.

От 2022 г. до 2024 г. е самостоятелен докторант в катедра „Фармакология, токсикология и фармакотерапия“, по специалност „Фармакология, вкл. фармакокинетика и химиотерапия“ (ПН 7.3. Фармация) на МУ-Варна, където защитава втори дисертационен труд със заглавие: „Неврофармакологично изследване на миртеналови конюгати с аминоксамантан“.

В практиката си тя владее и използва английски и руски език. Притежава много добри умения за работа с персонален компютър с основните офис програми, статистики и електронни платформи за обучение на студенти и научна дейност. Членствата ѝ в редица професионални и научни организации показва висока гражданска и съсловна отговорност. В подкрепа на това са: членство в Българския фармацевтичен съюз (2004 г.); Председател на Комисията по етика и качество на РФК Варна на БФС; Организатор на продължаващото обучение на магистър фармацевти на гр. Варна и региона по смисъла на Закона за съсловните организации; член на Управителния съвет на БДФКФТ (Българско дружество по фармакология, клинична фармакология и терапия); член на научни организации като EUTOX и Българско научно дружество по фармация, а през 2018 г. е удостоена с Приз „Фармацевт на годината“ на РФК Варна. Публикациите и участията ѝ в научни форуми имат значима научна стойност. Изданията, в които са публикувани осигуряват публичност на научните постижения сред широк кръг специалисти от различни области на фармация и медицина. Общият импакт фактор на кандидатката е 29,643 (Акад. справка № 992/29.10.2024 от

приложените документи). Извън минималните изисквания е представена още една пълнотекстова публикация в *Antioxidants* с импакт фактор 7,675.

3. Научно-изследователска дейност

Общият списък на всички научни трудове на гл. ас. Стела Драгоманова включва 15 броя статии с общ обем 152 стр.; 1 бр. Монография на тема: „Скополаминът в експерименталната фармакология – моделно вещество за предизвикване на невродегенерация от Алцхаймеров тип“, която е представена като основен хабилитационен труд с общ обем 172 стр.; 8 бр. доклади с общ обем 11 стр.; участия в научни форуми за периода 2013 – 2025 – 55 бр.; научни проекти – 5 бр.

Разпределението на научните публикации на кандидатката и нейните участия в авторски колективи е както следва:

- в публикации и доклади в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Г.7) гл. ас. Стела Драгоманова е първи автор на 6 бр., а в други 13 бр. тя е следващ автор.

- в публикации и доклади в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове (Г.8) тя е втори автор в 2 бр. и следващ автор в 1 бр.

- участията ѝ в национални научни форуми (18.А) бележи завидно място като първи водещ автор в 20 бр., в други 5 бр. е втори автор и в 11 бр. е следващ автор.

- участията в международни конгреси, научни форуми, симпозиуми, конференции, като водещ автор е в 5 бр., а в други 8 бр. е следващ автор.

Обобщавайки представените по-горе данни е видно, че общият брой публикации на Стела Драгоманова като водещ първи автор е 43,7%, като втори автор – 9,9% и като следващ автор – 46,5%.

Научните интереси на кандидатката са разнообразни, но повечето научни разработки и анализи са посветени на биологичните ефекти на бицикличния монотерпеноид миртенал при интактни опитни гризачи и при експериментални модели на невронално увреждане. Интересите на Стела Драгоманова в изследването на съединения с природен произход, които проявяват невропротективни свойства обхваща още елагова киселина, липоева киселина, трехалоза и др.

4. Значимост и актуалност на научните и научно-приложни приноси

Научните приноси в изследванията на гл. ас. Стела Драгоманова са групирани

тематично в 4 основни направления, както следва:

- **I-во направление** – приноси, свързани с изследване върху експериментални модели на невродегенерация от Алцхаймеров тип и разкриване на патогенетичните механизми на този процес. В тази насока кандидатката въвежда нова дозова модификация на скополамин-индуцираната деменция с валидиране на патологичния процес на ниво мозъчна кора и хипокамп. Резултатите от това научно направление са в основата на нейния монографичен труд, в който са предоставени собствени резултати и анализи за клетъчните и субклетъчните нива на въздействие на скополамина като стандарт за експериментално предизвикване на паметови увреждания при опитни животни от Алцхаймеров тип [В.3]. Монографичният труд съдържа ценна информация за широк кръг от медицински специалисти – фармаколози, токсиколози, невробиолози, фармацевти, лекари, специализанти и други.

Гл. ас. Стела Драгоманова разработва и внедрява нов експериментален метод за диагностика на промените в мозъка на молекулярно и супрамолекулярно ниво на базата на диференциалната сканираща калориметрия. Тя изследва калориметричните промени в мозъчни структури на експериментални животни, които превантивно са третирани с миртенал, слагова киселина, липоева киселина или аскорбинова киселина. На базата на получените резултати определя възможностите на изследваните вещества да възпрепятстват развитието на патологичния процес. Резултатите от тези изследвания [Г.7.9, 2017 г.] са публикувани в престижно международно издание (*Research Interest Score* 11,6) и до настоящия момент публикацията е цитирана 17 пъти в реферирани и индексирани международни научни издания.

- **II-ро направление** – Проучване на невропротективния потенциал на различни съединения от природен произход [Г.7.5 от Акад. справка № 992/29.10.2024 г.; А.17, А.18, А.19, А.21, А.22, А.26, А.31, А.32, А.33, Б.7 от Списък с участия в научни форуми].

В центъра на това направление е изучаване невропротективните свойства на миртенал, слаговата киселина, липоева киселина, трехалоза и растителни екстракти от *Punica granatum* и *Geranium sanguineum* при интктни опитни животни и такива с медикаментозно-индуцирана невродегенерация.

- **III-то направление** – Изследване на биологичните свойства на новосинтезирани конюгати на миртенал с аминоксамантан и новосинтезирани производни на невротензин. Установено е, че синтетичните конюгати притежават специфични невропротективни свойства, които са по-ясно изразени при гризачите с паметови увреждания, в сравнение със здравите животни [А.1, А.5, А.6, А.34, А.35, А.36, Б.1, Б.2, Б.3, Б.12, Б.13, Г.7.2, Г.7.4, Г.7.11, Г.7.15, Г.7.17, Г.7.18, Г.8.2; от Списък с участия в научни форуми].

- *IV-то направление* – Проучване на тенденциите в терапията на някои метаболитни и паразитни заболявания, патологични процеси при глутенова непоносимост [Г.7.19] и фармакотерапията на обезитет [Г.8.3].

Това направление разкрива широк кръг от научни интереси на Стела Драгоманова в областта на практическата медицина, както следва:

- проучвания върху ефективността на етиологично противопаразитно лечение при най-честите чревни хелминтни и протозойни инфекции, диагностицирани във Варненска област за 10-годишен период.

- група публикации, свързани с ефективността на различни терапевтични стратегии и персонализирани подходи при лечението на пациенти с обезитас.

- обзор върху голям обем публикации, свързани с глутеновата непоносимост и възможностите за лечение с цел подобряване качеството на живот на страдащите от това заболяване.

5. Оценка на монографичния труд

Гл. ас. Стела Драгоманова е представила монографичен труд на тема „Скополаминът в експерименталната фармакология. Моделно вещество за предизвикване на невродегенерация от Алцхаймеров тип“ (ISBN 978-619-241-353-8). Монографията е с обем от 172 стр., онагледена е с 53 фигури и 2 таблици и се основава на обширна литературна справка от 541 източника от български и чуждестранни автори. Трудът е добре конструиран, представен е в шест глави, с добра логическа обосновка. Разгледани са последователно представите за болестта на Алцхаймер и историческите и съвременни приложения на скополамин в изследователската практика, криминологията и в мистериозни ритуали.

Представени са различни експериментални модели на индуцирана деменция за изследване на невродегенеративните увреждания и медиаторни промени в мозъчни структури, както и проучване на различни поведенчески маркери за проследяване ефекта на дадена терапия.

Разгледани са ефектите на скополамин върху поведението при експериментални животни, повлияване на паметовите процеси, локомоторна и изследователска активност. Отделено е специално място на ролята на оксидативния стрес и невровъзпалението като фактор в увреждащото действие на скополамин. Трудът има научно и научно-приложно значение и е насочен към широк кръг от специалисти. Принос е включването в монографичния труд на резултати от собствени проучвания, изследващи ефекта върху обучение, разпознавателна и пространствена памет, безпокойство и депресия, както и

проучване на възможните механизми на тези ефекти. Направен е обобщен клъстерен анализ на увреждащите ефекти на скополамин от използваната дозова модификация в научните изследвания на Стела Драгоманова.

Монографията напълно отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България за хабилитационен труд.

6. Цитиране на публикациите на кандидата

Научно-изследователската дейност на гл. ас. Стела Драгоманова значително надхвърля нормативните изисквания за цитируемост на научните трудове. Съгласно представената справка научните трудове на кандидата са цитирани 111 пъти (*Google Scholar*) в научни издания, монографии и колективни томове, реферирани и индексирани в световноизвестни база данни с научна информация *Web of Science* и *Scopus*. Кандидатът покрива и надхвърля нормативните изисквания за цитиране на научните трудове (60 т. при норма от 50 т.).

Тя е била рецензент на 13 научни статии в редица световни научни издания с висок IF в широк кръг от научни специалности – *Molecules, Brain Sciences, Pharmaceuticals, Nutrients, Metabolites, Plants*.

7. Комплексна, качествена оценка на учебно-методическата и преподавателската дейност

Кандидатът има повече от 15 години преподавателски стаж. Тя участва в преподаването по фармакология на студенти по фармация, медицина, дентална медицина и помощник-фармацевти, както и по токсикология на студенти по фармация и помощник-фармацевти. През последните 5 академични години кандидатката има необходимата учебна натовареност, която през последните 2 години надвишава приетите по норматив часове за МУ Варна от 360 часа. От приложената справка е видно, следната учебна натовареност: 2019/2020 – 232 часа; 2020/2021 – 302 часа; 2021/2022 – 356 часа; 2022/2023 – 420 часа; 2023/2024 – 542 часа.

Гл. ас. Стела Драгоманова участва в авторския колектив на 4 ръководства и 1 сборник с тестови въпроси по фармакология, предназначени за различни специалности.

Кандидатът работи активно със студенти, ръководител е на един дипломант. Съвместната им работа е довела до участия в проекти, 5 участия в национални форума и 2 иллюстративни публикации в международни списания с импакт-фактор, като едната е

избрана за корица на февруарското издание на *Current Issue of Molecular Biology* (IF=2.8) 2025.

8. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към кандидата. Препоръчвам да запази високата си проектна и публикационна активност, и да създава последователи.

9. Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3, съответно на изискванията по чл. 2б, ал. 5 от ЗРАСРБ и специфичните за МУ-Варна изисквания по направления за звена без клинична дейност, определени в Правилника за академично развитие в Медицински университет – Варна (виж табл. 1.).

Табл. 1. Наукометрични и количествени показатели на единствения кандидат за АД „Доцент“ – гл. ас. Стела Драгоманова, дм, дф.

ГРУПА ОТ ПОКАЗАТЕЛИ	Минимални изисквания на МУ-Варна за АД „ДОЦЕНТ“ (точки)	ТОЧКИ НА КАНДИДАТА гл. ас. Стела Драгоманова в конкурс за „Доцент“ в МУ-Варна
А	50	50
В	100	100
Г	200	202.39
Д	50	60
ОБЩО	400	412.39

Както се вижда от таблицата гл. ас. Стела Драгоманова, дм, дф, напълно отговаря на минималните национални изисквания на ЗРАСРБ и превишава специфичните изисквания на МУ-Варна, определени в Правилник за академично развитие в Медицински университет – Варна.

10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният комплект материали на електронен носител на кандидата – гл. ас. Стела Драгоманова, дм, дф, за АД „Доцент“ *отговарят на всички* изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Правилника за академично развитие в Медицински университет – Варна. Те *съдържат доказателства за научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката.* Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка и предлагам на почитаемото научно жури да присъди Академичната длъжност „Доцент“* на гл. ас. Стела Драгоманова, дм, дф, в конкурс за засмане на тази длъжност по научната специалност „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)” по професионално направление 7.3. Фармация, за нуждите на преподаването на Катедрата по „Фармакология, токсикология и фармакотерапия“ на Фармацевтичен факултет при МУ-Варна.

19.02.2025 г.

Рецензент:

Заличено на основание чл. 5, §1, б. „В“ от Регламент (ЕС) 2016/679
--

проф. д-р Людмил Пейчев, дм, мзм
катедра „Фармакология, токсикология и
фармакотерапия“ при ФФ на МУ – Пловдив